

Versterking horizontale verantwoording

Wet revitalisering generiek toezicht

Inhoud presentatie

- I. Horizontale controle resp. Wet
Revitalisering Generiek Toezicht (Fred
Rovers)
- II. Nadere overdenkingen voor de raad
(Geert van Soest)

<https://www.youtube.com/watch?v=IzcHaRZ0Tzw>

Toezicht

Was:

“verticaal” toezicht met vele toezichthouders

Wordt:

“horizontale” controle tussen college en gemeenteraad met primair de provincie en rijksonderdelen voor specifieke wetten op afstand

Hoe stuur je als raad?

Horizontale controle = Gemeenteraad gaat college controleren op de uitvoering van de medebewindstaken

1. door het controleren van door het college aan te leveren informatie (bijvoorbeeld in de vorm van een stoplichtenrapportage)
2. door het college aan te spreken op signalen uit de gemeente

Stoplicht model (als voorbeeld)

Groen; alles goed, geen vervolgacties

Oranje; niet alles goed, vinger aan de pols, vervolgafspraken maken

Rood; fout; gesprek tussen gemeenteraad en college, afspraken maken voor herstel

Hoe stuur je bij?

Toezichthouders beoordelen informatie ook en behouden het recht zelf te interveniëren, variërend van extra informatie opvragen, gesprekken aangaan tot uitiem ingrijpen en spelen een rol als de gemeenteraad en het college er niet uitkomen.

Wat vraagt dit alles van gemeenteraad en college?

Raad

- Inzet
- Uitbreiding van gebied waarop de controlerende rol van toepassing is
- Verdieping in materie
- Bekwamen in taak van “controleur”
- Werkwijzen bepalen om te komen tot het (laten) vergaren van informatie
- Keuzes maken in werkwijze (bijvoorbeeld rol auditcommissie)

College

- Informatieverstrekking

Toezichtsgebieden

Provinciaal toezicht

- Uitvoering Archiefwet 1995*
- Wet algemene bepaling omgevingsrecht (Wabo)*
- Ruimtelijke ordening (Wro)*
- Huisvesting verblijfsgerechtigden
- Monumentenzorg*
- Gemeentefinanciën

* Er zijn ook landelijke toezichts-indicatoren voor ontwikkeld

Rijkstoezicht

Woon en leefklimaat

- Woningwet
- Huisvestingswet

Zorg en welzijn

- Wet kinderopvang
- Leerlingenvervoer
- Onderwijshuisvesting
- Leerplichtwet

Veiligheid en leefbaarheid

- Drank- en horecawet
- Wet veiligheidsregio

Dienstverlening

- Wet BRP
- Paspoortwet

Gezondheid

- Wet publieke gezondheid

Decentralisaties sociaal domein

- Wmo 2015
- Wet op de jeugdzorg
- Participatiewet

Provinciaal toezichtsregime

- Systeemtoezicht
- Zo licht mogelijk, i.c. op basis van risicoanalyses

Gemeenteraden zijn in het kader van horizontale controle en verantwoording **altijd** als eerste aanzet.

Het verticale toezicht moet waar dit kan plaats maken voor horizontale vormen van toezicht en kwaliteitsborging.

Voorbeelden toezichtsindicatoren

Wet in medebewind	indicator	Wat zegt de indicator?	Extra toelichting
Drank- en horecawet	Aandeel controles op vergunde horeca activiteiten (in procenten)	Biedt de gemeenteraad inzicht in welke mate de gemeente controle heeft uitgeoefend op de vergunde horeca activiteiten in de stad. Deze controles vinden plaats bij de horecaondernemer.	
	Aandeel overtredingen binnen de uitgevoerde controles bij vergunde horeca activiteiten (in procenten)	Geeft de gemeenteraad inzicht in de verhouding tussen het aantal uitgevoerde controles en de overtredingen die hieruit naar voren kwamen. Dit zegt iets over de nalevingsgraad in de gemeente.	
	Aandeel controles op leeftijdsgrenzen bij vergunde horeca activiteiten (in procenten)	Geeft gemeenteraad inzicht in de omvang van de controles op leeftijdsgrenzen waarop alcohol mag worden verkocht/verstrek en in hoeverre dit wordt opgepakt.	Controles op leeftijdsgrenzen bij drankverstrekkers richten zich op het controleren van de verstrekking van alcoholhoudende drank aan een jongere onder de 18 jaar.

Hoe verder in Venlo?

- Raadsleden informeren en meenemen in proces en informeren over nieuw taakveld meenemen in de invulling van de controle (ontwikkelen protocol??)
- Projectaanpak (eerste halfjaar 2015) besproken in AC om zaken op orde te krijgen qua processen en het maken van keuzes in de werkwijze (intern overleg, kijken naar inpasbaarheid in P&C cyclus)
- Eerste ervaring opdoen met horizontaal controle
- ... wensen van de raad?

Overdenkingen voor de raad in het kader van de Wet revitalisering Generiek Toezicht

De *begrippen*

- Politieke controle
- Toezicht
- *Governance*

Politieke controle

Het geheel van inspanningen van de raad gericht op het verantwoorden door het college van B&W en zijn leden:

- op het doen en laten van het gemeentebestuur
- bij de behartiging van het algemeen belang en
- bij de vervulling van de taken die aan het college van B&W zijn verbonden

Toezicht

- het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen,
- het zich daarna vormen van een oordeel daarover
- en het eventueel naar aanleiding daarvan intervensiëren

Governance

- het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden van een organisatie
- gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van doelstellingen
- alsmede het daarover op een open wijze communiceren
- en verantwoording afleggen ten behoeve van belanghebbenden

Verschil controle en toezicht

- Controle door raad = politieke controle
- Controle vindt plaats op basis van kaderstelling door de raad
- Controle is gericht op realisatie van beleid (doeltreffendheid en doelmatigheid)

Aanscherping begrip Toezicht

- Er bestaat geen politiek toezicht
- Toezicht is niet afhankelijk van de politieke kaderstelling door de raad
- Toezicht zit niet in de autonomie van de gemeente
- Toezicht kent een interne en een externe component
- Toezicht is altijd gebaseerd op een geobjectiveerd normenkader
- Toezicht is altijd eenduidig en niet multi-interpretabel

Verbinding tussen controle en toezicht

verloopt via de verantwoording door het bestuur middels:

- de informatievoorziening
- transparantie in handelen en besluitvormen
- bestuurlijke en managementintegriteit
- meting van realisatie van beleid en afgeleide doelstellingen

Vragen voor een raadslid

- hoe legt een raadslid deze nieuwe rol uit aan de kiezer/zijn achterban?
- hoe kunnen we deze nieuwe taak lokaal organiseren zonder de *workload* van raadsleden te verzwaren met politiek nauwelijks of niet relevante taken?

Mogelijk antwoord

- Verschuiving van extern (verticaal) naar intern (horizontaal) toezicht
- Denk na over het beleggen van de toezichttaak voor de raad, bijvoorbeeld bij de rekenkamer- of de auditcommissie

Opties

1. Niks doen, d.w.z. de toezichttaken (doen) opnemen in de P&C cyclus (m.n. verantwoording)
2. College actieve opdracht geven om deze x wetten speciaal te monitoren
3. Toezichttaak sterker bij de raad beleggen

Formuleer een visie
van de raad op zijn
toezichtrol